

Tunnistetiedot poistettu

Käännös

C-763/22 - 1

Asia C-763/22

Ennakkoratkaisupyyntö

Jättämispäivä:

16.12.2022

Ennakkoratkaisupyyntön esittänyt tuomioistuin:

Tribunal judiciaire de Marseille (Ranska)

Ennakkoratkaisupyyntöpäätöksen tekemispäivä:

14.12.2022

Kantaja:

Procureur de la République

Vastaaja:

OP

Cour d'Appel d'Aix-en-Provence (Aix-en-Provencen ylioikeus, Ranska)

Tribunal judiciaire de Marseille (Marseillen alioikeus, Ranska)

[– –] TUOMIO RIKOSASIASSA

14.12.2022 pidetyssä Tribunal Correctionnel de Marseillen (Marseillen rikosasioiden tuomioistuin, Ranska) julkisessa istunnossa

tuomioistuin ratkaisee 2.12.2022 pidetyn käsittelyn jälkeen [– –],

asian,

JOSSA ASIANOSAISINA OVAT

tässä tuomioistuimessa toimiva PROCUREUR DE LA REPUBLIQUE (VIRALLINEN SYYTTÄJÄ), kantajana ja syyttäjänä,

JA

syytetty

Nimi: **OP,**

[– –]

Kansalaisuus: Ranska

[– –]

tällä hetkellä vangittuna Soto del réalin Madrid 5 -tutkintavankilassa (Espanja)

rikosoikeudellinen tilanne: tuomioistuimen valvonnassa

- etsintäkuulutus 25.1.2012
- säilöönottomääräys 26.9.2012
- tuomioistuimen valvontaan asettamista koskeva määräys 20.9.2013 – takuusumma 4 000 euroa, joista 400 euroa vapauttamiseen liittyvää takuuta
- vapauttamiseen liittyvä takuusumma maksettu 20.9.2013
- vapauttamismääräys 20.9.2013
- maksettu 1 100 euroa
- pysyttäminen tuomioistuimen valvonnassa 19.1.2016
- pysyttäminen tuomioistuimen valvonnassa 18.6.2021 annetulla tuomiolla
- rikosprosessilain (code de procédure pénale) 410-1 §:n mukainen pidätysmääräys 3.6.2022

ei läsnä istunnossa, jossa häntä edustivat [hänen oikeudelliset avustajansa]

Syytettynä seuraavista:

OSALLISTUMINEN RIKOLLISRYHMÄN TOIMINTAAN SELLAISEN RIKOKSEN VALMISTELUA VARTEN, JOSTA MÄÄRÄTÄÄN VÄHINTÄÄN VIIDEN VUODEN VANKEUSRANGAISTUS

SELLAISEN VÄÄRENNETYXN HALLINNOLLISEN ASIAKIRJAN PETOLLINEN HALLUSSAPITO, JOSSA VAHVISTETAAN OIKEUS, HENKILÖLLISYYS TAI ASEMA TAI MYÖNNETÄÄN LUPA

SELLAISEN VÄÄRENNETYXN HALLINNOLLISEN ASIAKIRJAN KÄYTTÖ, JOSSA VAHVISTETAAN OIKEUS, HENKILÖLLISYYS TAI ASEMA TAI MYÖNNETÄÄN LUPA

MAKSUVÄLINEEN (TILIRAHAN) VÄÄRENTÄMISEEN SUUNNITELLUN TAI MUKAUTETUN LAITTEEN, VÄLINEEN, TIETOKONEOHJELMAN TAI TIEDON HANKKIMINEN

MAKSUVÄLINEEN (TILIRAHAN) VÄÄRENTÄMISEEN SUUNNITELLUN TAI MUKAUTETUN LAITTEEN, VÄLINEEN, TIETOKONEOHJELMAN TAI TIEDON HALLUSSAPITO

ASIAN KÄSITTELY

[– –] [Käsittelyn kulku – menettelylliset näkökohdat]

*

OP kutsuttiin tämän päivän istuntoon rikosprosessilain 551 ja 559 §:n säännösten mukaisesti Procureur de la RépubliqueXn laatimalla 4.8.2022 päivätyllä pöytäkirjalla, joka vastaa henkilölle, jonka asuinpaikka ei ole tiedossa, osoitettua haastetta.

OP ei saapunut paikalle, mutta häntä edustaa sääntöjenmukaisesti tehtävään valtuutettu oikeudellinen avustaja; häntä koskeva asia on ratkaistava kontradiktorisesti rikosprosessilain 411 §:n 1 ja 2 momentin säännösten mukaisesti.

OP:n syyksi luetut teot:

maksu- tai käteisnostokorttien väärentämiseen liittyvien rikosten tekemiseen suunniteltujen tai erityisellä tavalla mukautettujen laitteiden, välineiden, tietokoneohjelmien tai tietojen hallussapito RANSKASSA ja ROMANIASSA toukokuussa 2011 ja joka tapauksessa sellaisen ajanjakson aikana, jonka osalta vanhentumisaikaa ei voida soveltaa,

rahataloutta ja rahoitusmarkkinoita koskevan lain (code monétaire et financier) L 163-4-1, L 163-5 ja L163-6 §:ssä säädetyt ja niiden nojalla rangaistavat teot (natinf 23792, 23793),

osallistuminen MARSEILLESSA ja Ranskan alueella toukokuun 2010 ja tammikuun 2012 välisenä aikana, joka tapauksessa sellaisen ajanjakson aikana, jonka osalta vanhentumisaikaa ei voida soveltaa, ryhmittymään tai liittoumaan, jonka tarkoituksena oli yhden tai useamman tapahtuneen teon perusteella

valmistella yksi tai useampi rikos, josta määrätään vähintään viiden vuoden vankeusrangaistus, käsiteltävässä asiassa maksu- tai käteisnostokorttien väärentämiseen liittyvien rikosten tekemiseen suunniteltujen tai erityisellä tavalla mukautettujen laitteiden, välineiden, tietokoneohjelmien tai tietojen valmistukseen, hankintaan, luovutukseen, tarjoamiseen tai saataville asettamiseen tai hallussapitoon liittyvät rikokset sekä maksu- tai käteisnostokorttien väärentäminen ja käyttäminen,

rikoslain (code pénal) 450-1, 450-3 ja 450-4 §:ssä säädetyt ja niiden nojalla rangaistavat teot (natinf 23002),

väärennetyn hallinnollisen asiakirjan, käsiteltävässä asiassa SY:n nimellä olevan passin, hallussapito RANSKASSA ja THAIMAASSA marraskuun 2011 ja tammikuun 2012 välisenä aikana,

rikoslain 441-3, 441-10 ja 441-11 §:ssä säädetyt ja niiden nojalla rangaistavat teot (natinf 11641),

väärennetyn hallinnollisen asiakirjan, käsiteltävässä asiassa SY:n nimellä olevan passin, käyttö RANSKASSA ja THAIMAASSA marraskuun 2011 ja tammikuun 2012 välisenä aikana,

rikoslain 441-2, 441-9, 441-10, 441-11 §:ssä säädetyt ja niiden nojalla rangaistavat teot (natinf 496)

OP haastettiin rikosasioiden tuomioistuimeen, koska hän oli hankkinut ja pitänyt hallussaan maksukorttien väärentämiseen tarkoitettua materiaalia ja osallistunut rikollisryhmän toimintaan vuosina 2010–2012 tapahtuneen maksukorttien väärentämisen yhteydessä.

Kun OP:n oli määrä saapua oikeuteen syyskuussa 2021, hänen oikeudellinen avustajansa ilmoitti, että hänet oli pidätetty ja vangittu Sveitsin viranomaisten antamalla pidätysmääräyksellä, jota varten oli selvästi tehty luovutuspyyntö.

Asia määrättiin erotettavaksi, jotta hänen tilanteensa voitaisiin selvittää ja jotta tuomio voitaisiin antaa hänen läsnä ollessaan.

Joulukuun 17. päivänä 2021, johon asian käsittelyä oli ensimmäisen kerran lykätty, ilmeni, että tilanne oli pysynyt ennallaan, ja 3.6.2022 eli lähes vuoden kuluttua ensimmäisestä asian käsittelyyn kutumisesta OP:n oikeudellinen avustaja ilmoitti, ettei tilanne ollut muuttunut ja että OP toivoi, ettei häntä luovuteta SVEITSIIN vaan että hänet palautetaan RANSKAAN muun muassa siksi, että hän voisi antaa selityksensä tässä asiassa.

Koska OP ei siis vielääkään saapunut tähän viimeksi mainittuun istuntoon eikä ollut valtuuttanut oikeudellista avustajaansa edustamaan häntä, tuomioistuin päätti

soveltaa rikosprosessilain 410-1 §:ää, jonka nojalla silloin, kun syytetty ei saavu rikosasioiden tuomioistuimeen, voidaan antaa nouto- tai pidätysmääräys, jotta syytetty saadaan pakkokeinoin saapumaan istuntoon.

Koska tuomioistuin oli lykännyt tämän asian käsittelyä yli kuusi kuukautta, tämä erityisen vanha asia (vuonna 2016 tehty päätös asian siirtämisestä rikosasioiden tuomioistuimeen) oli nimittäin tärkeää saada ratkaistua, minkä vuoksi tässä tilanteessa ei ollut muuta vaihtoehtoa kuin antaa OP:tä koskeva pidätysmääräys, jotta hänet saataisiin RANSKAAN ja jotta hänet voitaisiin tuomita tässä asiassa; tässä yhteydessä kuitenkin korostettiin, että jos hän ei saavu paikalle, sitä ei voida lukea hänen syykseen, ja että oli tiedossa, että hän halusi tulla itse antamaan selityksensä.

Tuomioistuin sai kuitenkin tietää Madridin keskustuomioistuimen nro 5 2.9.2022 antaman määräyksen perusteella, että Espanjan ministerineuvoston päätöksellä Sveitsin hallituksen esittämä luovutuspyyntö asetettiin ensisijaiseksi, minkä vuoksi Ranskan oikeusviranomaisten antamaa eurooppalaista pidätysmääräystä ei aiottu panna täytäntöön.

Tuomioistuinratkaisujen vastavuoroisesta tunnustamisesta annetun Espanjan lain 23/2014 57 §:ssä nimittäin säädetään, että jos eurooppalaisen pidätys- ja luovuttamismääräyksen ja kolmannen valtion esittämän luovuttamispyynnön välillä on kilpailua, Espanjan oikeusviranomainen keskeyttää menettelyn ja toimittaa kaikki asiakirjat oikeusministeriölle, ja oikeusministeri puolestaan esittää asian ministerineuvostolle.

Lisäksi on pantava merkille, että tähän päätökseen, jossa siis valtion viranomaiselle annetaan toimivalta päättää täytäntöön pantavasta pakkokeinosta, ei näennäisesti voi hakea muutosta.

OP:n oikeudelliset avustajat vaativat 2.12.2022 pidetyssä istunnossa Tribunal judiciaire de Marseille'ta esittämään Euroopan unionin tuomioistuimelle seuraavan ennakkoratkaisukysymyksen: **”Onko eurooppalaisesta pidätysmääräyksestä ja jäsenvaltioiden välisistä luovuttamismenettelyistä 13.6.2002 tehty neuvoston puitepäätös 2002/584/YOS esteenä sille, että jäsenvaltion lainsäädännössä annetaan valtion viranomaiselle toimivalta päättää, onko pantava täytäntöön eurooppalainen pidätysmääräys vai sen kanssa kilpaileva kolmannen valtion esittämä luovuttamispyyntö, ja ettei tähän päätökseen voida hakea muutosta?”**

Syyttjäviranomainen ei kiistä tätä Espanjan institutionaalisesta toiminnasta johtuvaa ongelmaa mutta katsoo, ettei asiaa käsittelevä tuomioistuin, jolla ei ole asiassa perusteltua intressiä, voi esittää tätä kysymystä. Tuomioistuinta pyydetään tutkimaan tämä kysymys pääasian yhteydessä ja ratkaisemaan asia.

Euroopan unionin toiminnasta tehdyn sopimuksen 267 artiklassa määrätään, että Euroopan unionin tuomioistuimella on toimivalta antaa ennakkoratkaisu

a) perussopimusten tulkinnasta

b) unionin toimielimen, elimen tai laitoksen säädöksen pätevydestä ja tulkinnasta.

Jos tällainen kysymys tulee esille jäsenvaltion tuomioistuimessa, tämä tuomioistuin voi, jos se katsoo, että kysymys on ratkaistava, jotta se voi antaa päätöksen, pyytää Euroopan unionin tuomioistuinta ratkaisemaan sen.

Jos tällainen kysymys tulee esille sellaisessa kansallisessa tuomioistuimessa käsiteltävänä olevassa asiassa, jonka päätöksiin ei kansallisen lainsäädännön mukaan saa hakea muutosta, tämän tuomioistuimen on saatettava kysymys Euroopan unionin tuomioistuimen käsiteltäväksi.

Jos tällainen kysymys tulee esille kansallisessa tuomioistuimessa käsiteltävänä olevassa asiassa, joka koskee pidätettyä henkilöä, Euroopan unionin tuomioistuin tekee ratkaisunsa mahdollisimman pian.

Käsiteltävässä asiassa on tärkeää selvittää, onko asiaa käsittelevällä rikosasioiden tuomioistuimella tässä tapauksessa oikeus esittää toisen valtion toimielinjärjestelmää koskeva kysymys ja voiko tällainen kysymys olla merkityksellinen sen käsiteltävänä olevan asian kannalta.

Esitetty kysymys koskee nimittäin kiistatta seikkaa, joka ei liity suoraan Ranskan vaan Espanjan tuomioistuinjärjestelmään, sillä Espanjan järjestelmän mukaan silloin, kun pidätysmääräyksen täytäntöönpanoa koskeva pyyntö kilpailee toisen pakkokeinon kanssa, ensisijaisen pakkokeinon valinta ei ole oikeusviranomaisen vaan Espanjan ministerineuvoston tehtävä.

Käsiteltävässä asiassa on korostettava, että tuomioistuimen tutkittavana olevat tosiseikat ovat erityisen vanhoja ja että asia on saatettu sen käsiteltäväksi tammikuussa 2016, josta lähtien OP on odottanut pääsevänsä oikeudenkäyntiin antamaan selityksensä.

Koska hänet otettiin säilöön Espanjassa Sveitsin viranomaisten esittämän luovuttamispyynnön perusteella, hän ei voinut saapua tuomioistuimeen ensimmäisen oikeuteen saapumista koskeneen kutsun yhteydessä.

Annetun pidätysmääräyksen ensisijaisena tavoitteena oli mahdollistaa hänen läsnäolonsa istunnossa, koska hän on aina ilmoittanut aikovansa antaa selityksensä eikä ole siksi halunnut valtuuttaa oikeudellisia avustajiaan edustamaan häntä, mikä kuuluu syytetyn oikeuteen olla läsnä oikeudenkäynnissä.

Peräkkäisten lykkäämisten tarkoituksena oli selventää tilannetta ja mahdollistaa OP:n kuuleminen hänen syykseen luetuista teoista, koska tuomioistuin ei voinut ratkaista asiaa niin kauan kuin OP:n kohtalo ei ollut lopullisesti tiedossa, kun otetaan huomioon hänelle annetut kaksi pakollista oikeuden istuntoon saapumista koskevaa haastetta, joten oli perusteltua, että maa, jossa OP oli pidätettynä,

päittää jommankumman asiakirjan ensisijaisesta täytäntöönpanosta ja siten siitä, pannaanko tämän tuomioistuimen antama eurooppalainen pidätysmääräys täytäntöön vai ei.

Espanjan toimielinjärjestelmässä oikeusviranomaisen ei kuitenkaan ratkaissut käsiteltävään asiaan liittyvää ongelmaa, vaan se jätti tämän päätöksen hallituksen elimen, Espanjan ministerineuvoston, tehtäväksi, mikä vaikuttaa olevan ristiriidassa Euroopan unionin neuvoston 13.6.2002 tekemän puitepäätöksen ja erityisesti sen 6 ja 7 artiklan kanssa, koska siinä viitataan ainoastaan oikeusviranomaisiin, jotka päättävät, onko eurooppalainen pidätysmääräys annettava tai pantava täytäntöön, ja koska vaikuttaa siltä, että EU:n tekstin mukaan tämä riita-asia voidaan ratkaista pelkästään täytäntöönpanosta vastaavan oikeusviranomaisen tavoittelemalla päämäärällä.

Se, voivatko ranskalaiset tuomioistuimet antaa OP:lle tuomion, riippuu siis tosiasiallisesti kuitenkin Espanjan viranomaisten tekemästä päätöksestä, sillä jos eurooppalaista pidätysmääräystä ei panna täytäntöön, hän ei voi saapua asiaa käsittelevään tuomioistuimeen eikä kyseisen tuomioistuin voi näin ollen jatkaa työtään, joten on virheellistä katsoa, ettei rikosasioiden tuomioistuimella ole oikeutta esittää OP:n oikeudellisten avustajien muotoilemaa ennakkoratkaisukysymystä, koska toimivalta antaa syytetylle tuomio on itsessään kyseenalainen ja koska kyse on myös hänen oikeuteen saapumisensa edellytyksistä.

Toisin sanoen on Ranskan oikeusviranomaisen edun mukaista tarkastella edellytyksiä, joiden täytyessä se voi antaa tuomion syytetylle, johon sovelletaan tällä hetkellä Espanjan valtion viranomaisten päätöstä siitä, pannaanko OP:n pidätysmääräys täytäntöön vai ei, minkä vuoksi on olennaista selvittää, onko Espanjan viranomaisten noudattama menettely 13.6.2002 tehdyn puitepäätöksen mukainen.

Koska asiaa käsittelevä tuomioistuin pitää esitettävää kysymystä tärkeänä ja sillä on mielestään intressi käsiteltävässä asiassa, se päättää esittää Euroopan unionin toiminnasta tehdyn sopimuksen 267 artiklan nojalla Euroopan unionin tuomioistuimelle tämän ennakkoratkaisukysymyksen, joka koskee 13.6.2002 tehdyn neuvoston puitepäätöksen säännöksiä, sillä asiaa käsittelevän tuomioistuimen mielestä tuomioistuinten päätösten vastavuoroisesta tunnustamisesta Euroopan unionissa annetun Espanjan lain nro 23/2014 57 §, jossa ministerineuvostolle annetaan toimivalta arvioida, onko eurooppalainen pidätysmääräys asetettava etusijalle luovuttamispyyntöön nähden, on kyseenalainen, kun otetaan huomioon Euroopan unionin yhteiset säännökset, jotka sitovat ensisijaisesti unionin jäsenvaltioita.

[--]

NÄILLÄ PERUSTEILLA

Tribunal judiciaire de Marseille, joka käsittelee asiaa julkisesti ensimmäisenä oikeusasteena ja kontradiktorisesti OP:n osalta,

ennen asian ratkaisemista

TOTEAA, että asiassa on esitettävä ennakkoratkaisukysymys;

MÄÄRÄÄ, että Euroopan unionin tuomioistuimelle esitetään seuraava ennakkoratkaisukysymys:

”Onko eurooppalaisesta pidätysmääräyksestä ja jäsenvaltioiden välisistä luovuttamismenettelyistä 13.6.2002 tehty neuvoston puitepäätös 2002/584/YOS esteenä sille, että jäsenvaltion lainsäädännössä annetaan valtion viranomaiselle toimivalta päättää, onko pantava täytäntöön eurooppalainen pidätysmääräys vai sen kanssa kilpaileva kolmannen valtion esittämä luovuttamispyyntö, ja ettei tähän päätökseen voida hakea muutosta?”

[--]